

ရန်ကုန်
စာပေ

မြန်မာ
သင်ပုန်းကြီးအခြေ
ဦးညွန့်မောင်
(UCL)

ကန်တော့ပန်း

မွေးသည်မိခင် မွေးသည်ဖခင် ကျေးဇူးရှင်နှစ်ပါးအဦးထား၍ သင်ဆရာ၊
မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာ ဆရာသခင်ကျေးဇူးရှင်အပေါင်းတို့အားလည်းကောင်း
အထူးသဖြင့်မိမိအား ပိဋကတ်တတ်မြောက် အောင်သင်ပေးရုံသာမက
"မင်းစာရေးစမ်းပါ၊ မင်းအရေးအသားဟာ အလားအလာရှိပါတယ်။
စာရေးရင်အောင်မြင်နိုင်ပါတယ်၊ များများရေးဖြစ်အောင်ရေးစမ်းပါ"
ဟုစာရေးရန်မကြာခဏ တိုက်တွန်းလေ့ရှိသောပခုက္ကူမြို့
မဟာဝိသုတာရာမကျောင်းကြီး၏ ပဓာနနာယက အဘိဓဇ မဟာရဋ္ဌဂုရု
ကျေးဇူးရှင်ဘဒ္ဒန္တပဏ္ဍိတာ ဘိဝံသမထေရ်မြတ်ကြီး (ပျံလွန်)အားလည်းကောင်း
ဤကျမ်းငယ်ဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ကာ ဦးညွတ်ရိုကျိုးရှိခိုးကန်တော့လိုက်ပါသည်။

ဒေါက်တာတိုးလှ၏ အမှာစာ

‘မြန်မာသင်ပုန်းကြီးအခြေပြ’ အပေါ်

သုံးသပ်ကြည့်မြင်ခြင်း

ကျွန်တော်ကမြန်မာသင်ပုန်းကြီးဖြင့် ပညာသင်ကြားကြီးပြင်းခဲ့ရသူ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ဘယ်အရွယ်တွင်စာစသင်ခဲ့ရသည်ကို မမှတ်မိပါ။ သို့သော်သစ်သားသင်ပုန်းကြီးဖြင့် မြန်မာသင်ပုန်းကြီး စာအုပ်ပါးပါးလေးထဲက စာတွေစသင်ခဲ့ရပုံကို ရေးရေးအမှတ်ရပါသည်။ ကန့်ကူလက်လှည့်ဆရာမည်သူဖြစ်သည်ကိုလည်း မမှတ်မိတော့ပါ။ ကျွန်တော့်ကိုဦးဇင်းငယ်များ၊ ကိုရင်ကြီးများကကြိုသလို သင်ပေးသွားခဲ့ကြသည်ဟု ထင်ပါသည်။ အိမ်တွင်လည်းအမေက သင်ပေးပါသေးသည်။ ကျွန်တော့်အကိုကြီးတစ်ယောက်ကလည်း တစ်ခါတစ်ရံသင်ပေးပါသည်။ သင်ပုန်းကြီးသင်ရသောအခါ အကွရာအတွဲတွေအော်ဆိုနေရသည်ကို မှတ်မိနေသည်။

သင်ကြားပုံမှာ ပထမဗျည်း ၃၃ လုံးနဲ့ သရ ၁၂ လုံးတို့ကို ကျက်မှတ်ရသည်။ စာလုံးတွေအားလုံးကိုမှတ်မိသောအခါ ဗျည်းတရတွဲပုံများကို ဆက်သင်ရသည်။ အထူးသဖြင့် ယပင့်၊ ရရစ်တွဲပုံများ၊ ဝ-ဆွဲတွဲပုံများ၊ ဟထိုးတွဲပုံများ ထို ၂ မျိုး ၃ မျိုး တွဲပုံများ ရေးကျက်ရသည်များကိုမူ ယနေ့တိုင်မြင်ယောင်သည်။ ထို့နောက်အသတ်နှင့် တွဲပုံများကိုသင် ရသည်။ စာလုံးတွဲရသဖြင့် အသံပြောင်းသွားပုံများကို သိရသောအခါသင်ကြီး သင်ရသည်ကို ပျော်လာခဲ့သည်။ တစ်ဆင့်တက်ကာ ဆယ်စောင်တွဲမှ မင်္ဂလသုတ်စတင်သင်ကြားရသည်။ သင်ကြားပုံမှာ ဆရာတော်လေးကတစ်ပါးချင်း ချပေးသည်ကို လိုက်ဆိုရသည်။ နောက် ကိုယ်ဖာသာကိုယ်ဆိုရသည်။ ဆိုပုံမှန်သွားသောအခါ မိမိစာကျက်ရမည့်နေရာသို့ပြန်သွားပြီး ထိုချ ထားပေးသောစာကို ကျက်ရသည်။

နေ့လည်တစ်ကြိမ်၊ ညနေတစ်ကြိမ်ဆရာတော်ရှေ့
သွားရောက်ဆောင့်ကြောင့်လက်အုပ်ချီလျှက် စာပြန်ရသည်။
မင်္ဂလာသုတ်ပင်ကုန်သေးအံ့မထင်၊ ခေတ်ပျက်ကာ
နိုင်ငံဆူပူမှုများဖြစ်ပွားလာခဲ့သဖြင့် မိဘများနှင့်အတူ ရွာမှထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။
ပညာသင်ရေးများနောက်ကျသွားခဲ့ရသည်။
နောက်အနည်းနယ်ငြိမ်းချမ်းသွားသောအခါ ရွာကို ပြန်လာပြီး
ကျောင်းဆက်နေရသည်။ ဆယ်စောင်တွဲနှင့် သဂြိုဟ်ကိုးပိုင်းကုန်အောင်
သင်နိုင်ခဲ့သည်။ သဒ္ဒါတက်နေစဉ် မူလတန်းကျောင်းဖွင့်လာသဖြင့်
လူကျောင်းပြောင်းရွှေ့ပညာ သင်ခြင်းဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းပညာရေး
မျက်ချေပြတ်သွားခဲ့ရသည်။

ဦးညွန့်မောင် (မောင်မောင်ညွန့်၊မန်းတက္ကသိုလ်)က
မြန်မာသင်ပုန်းကြီးအကြောင်း ရေးသားပြုစုနေကြောင်းနှင့် ထိုကျမ်းငယ်အတွက်
အမှာစာရေးသားပေးပါရန် စာမူနှင့်တကွ ပေးအပ်ထားခဲ့သည်။
သင်ပုန်းကြီးဆိုသည်မှာ ဗျည်း ၃၃ လုံးနှင့်သရ ၁၂ လုံးတွဲပုံ လောက်သာဖြစ်၍
ကိုယ်တိုင်လည်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသားဘဝကသင်ခဲ့ရဖူးသည်မို့
ပင်ပန်းမည်မထင်သောကြောင့် ရေးပေးပါမည်ဟု အာမဘန္တေခံလိုက်မိသည်။
အိမ်ရောက်ပြီး သူ့စာမူကိုလေ့လာလိုက်သောအခါ
သူကစာသင်စကလေးများအတွက် ပညာရပ်ဆိုင်ရာကို ရေးသားထားခြင်းနက်ရှိုင်း
ကျယ်ဝန်းသည်။ ငယ်စဉ်က သင်ပုန်းကြီးစသင်မည်ရှိသောအခါ ဘုန်းတော်ကြီးက
ချပေးသဖြင့် လိုက်ဆိုခဲ့ရသော "နမောဗုဒ္ဓါယ သိဒ္ဓံ" ကိုပြန်လည်အမှတ်ရမိသည်
ကြီးလာသောအခါမှ အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည်သည်။ ဦးညွန့်မောင်ကလည်း
ထိုအကြောင်းကို ကောင်းစွာရှင်းပြပေးထားသဖြင့် ကျေးဇူးတင်မိရသည်။

ထိုအကြောင်းနှင့်ဆက်စပ်လျှက် သမိုင်းအဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို
သတိရမိသည်။ အခြား မဟုတ်ပါ။ မင်းဆွေနှင့်

ရှင်သိဒ္ဓတ်မင်းသားညီနောင်နှစ်ပါးတို့ ငယ်စဉ်ကအကြောင်းဖြစ်ပါသည်။ သူတို့ငယ်စဉ်က ပင်လယ်ကျေးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှာ သိမ်သိမ်ငယ်ငယ် ချို့ချို့တဲတဲနှင့် မိဖမဲ့ သားများလိုကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား နေခဲ့ကြရသည်။ တစ်နေ့မင်းဆွေအိပ်မက်မက်သည်။ သူ့ဗိုက်ထဲကအူတွေ ထွက်ကျလာခဲ့ပြီး အဝ (အင်းဝ)မြို့ကြီးကို ရစ်ပတ်နေကြောင်းဆိုသည်။ ငယ်ရွယ်သူမို့ ကြောက်စိတ်ဝင်နေသောကြောင့် ဆရာတော်ကို လျှောက်ထားသောအခါ ဆရာတော်ကဘာမပြော ညာမပြောနှင့် မင်းဆွေကိုဖနောင့်နှင့် ကန်ကြောက်လေတော့သည်။ နောက်မှ "နင်အဝမှာမင်းဖြစ်မည်။ မင်းဖြစ်သောအခါ ငါ့ကိုမမေ့အောင်ငါခြေနှင့် ကြောက်ဘိသည်" ဟုမိန့်တော်မူသည်။ ထိုမှစာသင်သောအခါ သူ့ကို အမြန် မင်းဖြစ်စေလိုသောကြောင့် "နမောဗုဒ္ဓါယသိဒ္ဓံ"ကို "သိဒ္ဓံ" က စတင်သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတို့ထုံးစံအရ ပညာသင်သောအခါ ဘုရားရှင်ကိုရှိခိုးပူဇော်ပြီးမှ သင်ကြမြဲဖြစ်သည်။ သင်ကြားမှုပြီးမြောက်အောင်မြင်စေကြောင်းအတွက် ထို "နမော ဗုဒ္ဓါယ"ဖြင့် သင်ကြားမှုကိုစမြဲဖြစ်သည်။

စင်စစ်သင်ပုန်းကြီးဟူသည် ဗျည်းနှင့်သရတွဲလျှင် မည်သို့အသံထွက်သည်ကိုသာ သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဝေါဟာရစကားလုံးများ၊ ဝါကျတည်ဆောက်ပုံများကို သင်ကြားပေးသော အဆင့်မဟုတ်ပေ။ ဖတ်စာဟူသည်လည်း ရှေးကမသိချေ။ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းပညာရေးစနစ်အရ သင်ပုန်းကြီးကုန်သောအခါ မင်္ဂလသုတ်ကို စတင်သင်ကြားကြရသည်။ ဤတွင်သင်ကြားရေးသည် ခုန့်ပျံ့ကျော်လွှားတက် သွားတော့သည်။ အကြောင်းမှာ မင်္ဂလသုတ်သည် မြန်မာဘာသာမဟုတ်ချေ။ ပါဠိဘာသာစာပေဖြစ်သည်။ ဘုရားဟောတရားတော်ဖြစ်သည်။ လူလောကယဉ်ကျေးမှုဖွယ်ရာနှင့် ဆက်ဆံရေးပညာရပ်မျိုးလည်း ဖြစ်သည် လောကငြိမ်းချမ်းရေးကို ပေးစွမ်းနိုင်သောပညာရပ်ဖြစ်သည်။ ထိုမျှလေးနက်သော

မင်္ဂလာတရား တော်ကိုသင်ပုန်းကြီးဖြစ်သည်နှင့် သင်ကြားပေးသည်မှာ အခြေခံကောင်းကို တည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်ဟန်ရှိသည်။ ထိုတွင်လုံးဆင့်များ ဝါ ပါဠိဆင့်များပါလာသည်။ ယခုကျမ်းပြုဆရာက ပါဠိအဆင့်များကို မည်သည့်ဥပဒေများနှင့် ပါဠိဆင့်ရပုံအက္ခရာ ထပ်ရပုံများကို တင်ပြသည်မှာ အလွန်တန်ဖိုးရှိလှသည်။ ထိုအနေအထားကို ဆရာတော်ကလည်း သင်ကြားမပေးခဲ့ကြသလို စာရေးနောက်သူကလည်း မသိကြချေ။ ထို့ပြင်အက္ခရာများ သံတိုမှသံရှည်ပြုလုပ်သောအခါ၊ အသံပြတ်မှ ကျသံပြုလုပ်သောအခါ အာသရနှင့်နောက်မှ ဝစ္စပေါက် (း)ထည့်သောအခါ ရေးချမှာမောက်ချနှင့်ဝိုက်ချတို့ထည့်ရသည့်အခါ စည်းမျဉ်းများကို ဖော်ပြသည်မှာလည်း အလွန်ကျေးဇူးတင်ထိုက်လှပါသည်။

စာပေသင်ကြားခြင်းသည် အရာရာ၌ စည်းကမ်းစနစ်ရှိရသည်ကို ကျမ်းပြုဆရာကဖော်ပြ သည်။ လေ့လာသူများသင်ကြားပေးသူဆရာများ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ဖြစ်စတတ်ကြသည်များကို ထောက်ပြပေးထားသည်။ ထို့ကြောင့်ကျမ်းပြုဆရာ၏ ပညာကိုလည်းကောင်း၊ စေတနာကိုလည်း ကောင်းသေသပ်ပြည့်စုံသော တင်ပြမှုကိုလည်းကောင်းသိရသဖြင့် လေးစားရသည်။ မုံရွေး ဆရာတော်က ပညာရှင်သုံးဦးကိုခွဲခြားပြခဲ့ဖူးသည်။ အချို့ပညာတတ်သည် မတင်ပြမရေးသား တတ်၊ အချို့တင်ပြရေးသားတတ်သည်။ ပြည့်စုံကုန်လုံအောင်မတတ် အချို့တတ်လည်းတတ် သည်၊ တင်လည်းတင်ပြတတ်သည်။ ဤသည်ကိုကျမ်းပြုဆရာ၏ အရည်အချင်းပြည့်စုံသည်ဟု ခေါ်သည်ဟုဆိုပေသည်။ ရှေးဟောင်းစာပေလေ့လာသူများသည် ပါဠိနှင့်ပိဋကတ် သင်္ချာ မသိ/ မတတ်သဖြင့် မကြာခဏကြုံတွေ့ရသော ပြဿနာမှာ သက္ကရာဇ်ရက်စွဲများကို ပိဋကတ်သင်္ချာဖြင့် (သို့မဟုတ်) ပါဠိဝေါဟာရဖြင့် ဖော်ပြလျှင်မသိရှိကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုပြဿနာအတွက် ကျမ်းပြုဆရာက မေတ္တာရှေ့ထားဖြေရှင်းပေးသွားခဲ့သည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရလျှင် မြန်မာသင်ပုန်ကြီးအခြေပြသည်

သာမန်မလောက်လေး မလောက်စား စာအုပ်လေးဟုမထင်မှတ်စေလိုပါ။

အက္ခရာသမိုင်းကို လည်းကောင်း၊ ပိဋကတ် သင်္ချာကိုလည်းကောင်း

ကျယ်ပြန့်စွာသိစေနိုင်သော လက်စွဲကျမ်းငယ်ဖြစ်သည်။

စာပေရတနာတိုက်ကိုဖွင့်ပေးနိုင်သော သော့တစ်ချောင်းကို

အပ်နှင်းပေးလိုက်ခြင်းဟုပင်ဆိုနိုင်သည်။ ကျောင်းနေစကလေးသူငယ်များကို

စာစသင်ပေးသော ဆရာ ဆရာမများ၊ မြန်မာစာပေကို သင်ကြားပေးနေကြသော

ဆရာများ၊ တက္ကသိုလ်တွင်မြန်မာစာပေအထူးပြုသင်ကြားနေသူများ၊

စာပေကိုလေ့လာနေကြသူများအတွက် အမှန်တကယ်အကျိုးပြုသော

လက်စွဲထားသင့်သောကျမ်းငယ်တစ်စောင်ဖြစ်ပါသည်။

တိုးလှ

မြန်မာသမိုင်းအဖွဲ့ဝင်

မြန်မာသင်ပုန်းကြီးလာအကွရာဝဏ္ဏများ

မြန်မာသင်ပုန်းကြီးဟူသည် မြန်မာဘာသာ၏ မူလအခြေခံဖြစ်သော အကွရာသဏ္ဌတို့ကိုပြသော ကျမ်းဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာအကွရာ သမိုင်းကြောင်းကို လေ့လာလျှင် သက္ကတဘာသာကို အမွန်အစပထမပြု၍ ယင်းနောက်မှ ပါဠိဘာသာ၊ မွန်ဘာသာကို မြန်မာဘာသာသို့ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲဖြစ်ထွန်းလာသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းဘာသာလေးမျိုးတို့၏ အကွရာဝဏ္ဌတို့အကြောင်းကို ရှေးဦးစွာပြဆိုပါမည်။

ယင်းသို့ပြရာ၌ လည်း သင်္ချာကိုပြခြင်းနှင့် သရုပ်ကိုပြခြင်းဟု နှစ်မျိုးရှိရာတွင် စာသင်သားတို့အနေဖြင့် ယင်းသင်္ချာနှင့်သရုပ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုကွဲပြားစွာ သိနိုင်စေရန် ဥပမာထုတ်၍ ပြပါမည်။ ဥပမာအားဖြင့် "အပါယ်လေးပါ" ဟူရာ၌ 'လေး' ကိုသင်္ချာခေါ်ပါသည်။ ယင်း 'လေးပါး' ဟူသောသင်္ချာ၏ သရုပ်မှာငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသုရကာယ်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ဤသို့လျှင်သင်္ချာနှင့် သရုပ်အဓိပ္ပါယ်ကို ခွဲခြားမှတ်သားရပါမည်။

အထက်ပါဘာသာလေးမျိုးတို့၏ အကွရာဝဏ္ဌတို့ကိုပြရာတွင် ရှေးဦးစွာသင်္ချာမျှကိုသာ ပြဆိုပါမည်။ ယင်းသို့သင်္ချာကိုပြရာ၌ လည်း ရှေ့နောက်ဖြစ်စဉ်အတိုင်း သက္ကတဘာသာမှစ၍ အစဉ် အတိုင်းပြပါမည်။

သက္ကတဘာသာ၌ သရ (၁၄) လုံး၊ ဗျည်း (၃၇) လုံးအားဖြင့် အကွရာဝဏ္ဌ (၅၁)လုံးရှိသည်။

ပါဠိဘာသာ၌ သရ ရှစ်လုံး၊ ဗျည်း (၃၃)လုံးအားဖြင့် အကွရာဝဏ္ဌ (၄၁)လုံးရှိသည်။

မွန်ဘာသာ၌ သရ (၁၂)လုံး၊ ဗျည်း (၃၅)လုံးအားဖြင့် အကွရာဝဏ္ဌ

(၄၇)လုံးရှိသည်။

မြန်မာဘာသာ အက္ခရာရေတွက်ရာ၌ ပထမနည်း (ရှေးနည်း) နှင့်ဒုတိယနည်း (နောက်နည်း) ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိရာတွင်

ပထမနည်း၌ သရ (၁၂)လုံး၊ ဗျည်း (၃၃)လုံးအားဖြင့် အက္ခရာဝဏ္ဏ (၄၅)လုံးရှိသည်။

ဒုတိယနည်း၌ သရ (၁၁)လုံး၊ ဗျည်း (၃၅)လုံးအားဖြင့် အက္ခရာဝဏ္ဏ (၄၆)လုံးရှိသည်။

ဤကားလေးဘာသာ အက္ခရာဝဏ္ဏတို့၏ သင်္ချာမျှကိုသာပြခြင်းဖြစ်သည်။ လေးဘာသာ အက္ခရာဝဏ္ဏတို့၏ သရုပ်ကိုမူကား စာသင်သားတို့နားရှုပ်သွားမည်စိုးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မွန်ဘာသာ၊ သက္ကတဘာသာစာလုံးများကို ပုံနှိပ်ရာ၌ စာလုံးအမှန်ရရန် အခက်အခဲရှိသောကြောင့် လည်းကောင်းအက္ခရာသရုပ်ကို လေးဘာသာလုံးမပြတော့ဘဲ မြန်မာဘာသာအက္ခရာဝဏ္ဏ သရုပ်ကိုသာ ပထမနည်း (ရှေးနည်း) နှင့် ဒုတိယ (နောက်နည်း) နှစ်မျိုးဖြင့်ထုတ်ပြသွားပါမည်။

မြန်မာဘာသာ အက္ခရာရေတွက်နည်းနှစ်မျိုးတွင် ပထမနည်း (ရှေးနည်း)မှာ မြန်မာဘာသာ သင်ပုန်းကြီးစာအုပ်များ၌ တွေ့ရသောနည်းဖြစ်သည်။ ဤနည်း၌ သရ (၁၂) လုံး ဆိုသည်မှာ မြန်မာသင်ပုန်းကြီး စာအုပ်အစ၌ တွေ့ရသောသင်ရိုးအရသံစဉ် (၁၂)ပါးကို ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ သင်ရိုးသရသံစဉ် (၁၂)ပါးဟူသည် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးစာအုပ်၌ ပထမဆုံးတွေ့ရသော "နမောဗုဒ္ဓါယသိဒ္ဓံ" အ၊ အာ၊ ဣ၊ ဤ၊ ဥ၊ ဦ၊ ဧ၊ အဲ၊ ဩ၊ ဩဝံ၊ အံ၊ အား" ဤသရ (၁၂) လုံးကိုခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ၌ "နမောဗုဒ္ဓါယသိဒ္ဓံ" သည်သင်ရိုးသရထဲမပါဝင်ပေ။ သင်ပုန်းကြီးကိုမသင်ယူမီ ရှေးဦးစွာဘုရားကို ရှိခိုးလိုက်သော ဗုဒ္ဓပဏာမဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာ ဗျည်း (၃၃) လုံးဆိုသည်မှာ က-

အစ၊ အ-အဆုံး အက္ခရာ (၃၃)လုံးပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာဘာသာ အက္ခရာရေတွက်ပုံဒုတိယနည်း (နောက်နည်း)၌ သရ-၁၁လုံးဟူသည် "အ၊ အာ၊ ဣ၊ ဣ၊ ဥ၊ ဦ၊ ဧ၊ အဲ၊ ဩ၊ ဩ၊ အို" တို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို "အ၊အာ၊အိ၊အီ၊အု၊အူ၊အေ၊အဲ၊အော၊အော်၊အို" ဟူ၍ လည်းအသံထွက်ရန် ရေးကြသည်။ ယင်းသရ (၁၁) လုံး၏ ဗျည်းနှင့်ယှဉ်တွဲသောအခါ သင်္ကေတမှာ- အသရ၌ သင်္ကေတမရှိသဖြင့် 'အာ' မှစ၍ "၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄၊ ၅၊ ၆၊ ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀၊ ၁၁" တို့ဖြစ်ကြသည်။ အ-သည်ဗျည်းနှင့်တွဲလျှင်အသရ ပျောက်သွားမြဲဖြစ်သည်။

မြန်မာဘာသာ အက္ခရာရေတွက်ပုံ ဒုတိယနည်း (နောက်နည်း)၌ ဗျည်း(၃၅)လုံး ဟူသည်ပထမနည်း (ရှေးနည်း)၌ ပြခဲ့သောဗျည်း (၃၃)လုံးတွင်အဆုံးဖြစ်သော 'အ' ဗျည်းကိုပယ်၍ '၊' - ဖြစ်၍ဗျည်းသုံးလုံးကို ထည့်လိုက်လျှင်မြန်မာဘာသာ ဗျည်း (၃၅)လုံးရသတည်း။

ဤအသစ်ထည့်လိုက်သော ဗျည်းသုံးလုံးတွင် ' - ဗျည်းကိုမြန်မာလို 'သေးသေးတင်' ဟုခေါ်သည်။ ပါဠိလိုဗိန္ဒုဟူ၍ လည်းကောင်း၊ နိဂ္ဂဟိတ်ဟူ၍ လည်းကောင်းခေါ်သည်။ သက္ကတဘာသာအားဖြင့် 'အနုသွာရ' ခေါ်သည်။ ယင်း - ဗိန္ဒုသည်မသတ်အစားသုံး၍ ရသောလက္ခဏာဖြစ်သည်။ အသံထွက်လျှင်နှာသံထွက်ရသည်။ ယင်း - (အံဗျည်း)ကို အ၊ ဣ၊ ဥ ဟူသောရသာ သရသုံးလုံးနှင့်သာတွဲရသည်။

ဥပမာ - အံ၊ ဣ၊ ဥ

ကံ၊ ကိ၊ ကု စသည်ဖြစ်၏ ။

- ဗျည်းကိုမြန်မာလို အ-မြစ် ဟူ၍ လည်းကောင်း အောက်မြစ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်သည်။ ပါဠိလိုမဋ္ဌိသေဓနိယဟုခေါ်သည်။ ယင်း - ဗျည်းကိုအမြစ်ဟုခေါ်ခြင်းမှာ ရှေးကကျောက်စာများ ရေးရာ၌ မူလအသံရှည်ကို တိုသွားအောင် တားမြစ်လိုလျှင် မြစ်လိုသောစာလုံးအောက်က 'အ' ကိုရေးထည့်၍

မြစ်သောကြောင့် အ-မြစ်ဟုခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အောက်မြစ်ဟုခေါ်ခြင်းမှာလည်း
ရှေးကကျောက်စာ၊ မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါစာများရေးရာ၌ အသံရှည်ကိုမြစ်လိုလျှင်
မြစ်လိုသောစာလုံး၏ အောက်မှာ အ-အက္ခရာထည့်၍ မြစ်သောကြောင့် အောက်-
မြစ်ဟုခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်း - (အ-မြစ်၊ အောက် - မြစ်) ပါလျှင်သံတို၊
သံပြတ်ထွက် ရသည်။ "အ၊ ဤ၊ ဦ၊ ဧ၊ အဲ၊ ဩ၊ ဩဝါ၊ အို" ဟူသော ဒီဃသရ
ရှစ်လုံးနှင့်သာတွဲရသည်။

ဥပမာ - ငါ့ညီ၊ ထိုပြီးတစ်ဖန်၊ သူ့စာအုပ်၊ အမေသား၊ တကဲ့လူ၊
ကျွန်တော့်အိမ်၊ တို့တိုင်းပြည် စသည်တို့ဖြစ်၏ ။

အထူးမှတ်ရန်မှာ ဤအောက်မြစ်ဗျည်းသည် မိမိနှင့်တွဲသောနာမ်ပုဒ်၏
ပိုင်ဆိုင်မှု (သာမိ)အနက်ကို ထွန်းပြသည်။

ဥပမာ - ငါ့သား = ငါ၏ သား

ငါ့တိုင်းပြည် = ငါ၏ တိုင်းပြည်

သူ့စကား = သူ၏ စကားစသည်။

- ဤဗျည်းကိုရှေ့ကပေါက်၊ ရှေ့ကနှစ်လုံးပေါက်၊ ဝစ္စပေါက်၊
ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက်ဟူ၍ အမျိုးမျိုးခေါ်ကြသည်။ ရှေ့ဆီးဟူ၍ လည်း
လည်းပညာရှင်တို့ကခေါ်ကြသည်။ ပါဠိလို 'ဝိသဇ္ဇနီ' ဟုခေါ်သည်။
ယင်းဝိသဇ္ဇနီပါလျှင်သက်သံ၊ သံရှည်ထွက်ရသည်။

ယင်းမြန်မာဘာသာ ဗျည်း (၃၅)လုံးနှင့်တကွ ဗျည်းဟူသမျှသည်
သူ့ချည်းသက်သက်အသံထွက်၍ မရ။ သရနှင့်တွဲမှသာ အသံထွက်နိုင်သည်။
သူ့ချည်းသက်သက် အသံထွက်လျှင် အသံပီပီသသ မထွက်နိုင်။ မြွေပါရှူသံမျှ
အသံနို့ကလေးသာထွက်နိုင်သည်။

အထက်ပါ မြန်မာသင်ပုန်းကြီးအက္ခရာ ရေတွက်နည်းနှစ်မျိုးတွင် သရ

(၁၂)လုံး၊ ဗျည်း (၃၃)လုံးဟူသော ပထမနည်း (ရှေးနည်း)သည် ပုဂံခေတ်ဒိသာပါမောက္ခဘွဲ့ခံဆရာတော် ဦးကျည်ပွေ့ရေးသည်ဟုအဆိုရှိသော ပုဗ္ဗဂန္ထဋီကာ ခေါ်သင်ပုန်းကြီးဋီကာကျမ်း၊ ရခိုင်ရှင်သီလဝံသ ရေးသော ကဝိကဏ္ဍပါသကျမ်း၊ ပထမကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်တို့စီရင်သော "ကျောင်းသားလူငယ်များ အခြေခံသင်ရိုးကျမ်း" ခေါ်မြန်မာသင်ပုန်းကြီး ကျမ်းနှင့်ကိုလိုနီခေတ်က စ၍ စာသင်ကျောင်းများ၌ သုံးစွဲခဲ့သောပုံနှိပ်မှု မြန်မာသင်ပုန်းကြီးများ၌ လာသောနည်းဖြစ်သည်။

သရ (၁၁) လုံး၊ ဗျည်း (၃၅) လုံးဟူသော ဒုတိယနည်း (နောက်နည်း) သည်ကား တောင်တွင်းဆရာတော်ခင်ကြီးဖျော်စီရင်သော သဒ္ဒဗျူဟာကျမ်း၊ ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ခေါ် ယောမင်းကြီး ဦးဖိုးလှိုင်စီရင်သော လိပိဒီပိကာကျမ်း၊ ပုဂံဝန်ထောက်မင်းဦးတင်၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဦးဖိုးစိန်နှင့် ဟံသာဝတီဦးဘရင်စသော နှောင်းခေတ်ပညာရှင်တို့၏ အဆိုကအခြေခံသော နည်းဖြစ်သည်။

ယင်းသို့မြန်မာဘာသာ အက္ခရာဝဏ္ဏနှင့်ပတ်သက၍ အယူအဆနှစ်မျိုး ကွဲပြားနေရာတွင် မြန်မာဘာသာ သရ (၁၁) လုံး၊ ဗျည်း (၃၅) လုံးဟူသော ဒုတိယနည်း (နောက်နည်း) သည် သဒ္ဒါကျမ်းတို့၏ ဘိုးအေဟုဆိုထိုက်သော သက္ကတဘာသာပါဏိနီကျမ်း၊ သရသွတိဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့၏ ပြဆိုချက်တို့နှင့် နီးစပ်မှုရှိသဖြင့်ယင်းဒုတိယနည်း (နောက်နည်း) ကိုသာမူမှန်းထား၍ မြန်မာသင်ပုန်းကြီးကို ဖွင့်ပြသွားပါမည်။

အထက်ပါမြန်မာသင်ပုန်းကြီး အက္ခရာဝဏ္ဏများကို ပြဆိုရာတွင်ယင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သောအမျိုးအမည်၊ အခေါ်အဝေါ်၊ အသုံးအနှုန်း သရုပ်သင်္ချာစသည်များကို ရှေးဦးစွာ သိထားမှသာလျှင် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးကိုရှင်းလင်းစွာ နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းမြန်မာသင်ပုန်းကြီးဆိုင်ရာ သိစရာအချက်အလက်များကို ရှေးဦးစွာ တင်ပြလိုပါသည်။

(၂)

သရနှင့်ဗျည်းခြားနားမှု

မည်သည့်ဘာသာ၌ ဖြစ်စေသရဟူသည် အခြားပစ္စည်းအကူအညီမပါဘဲ သူ့ချည်း သက်သက် အသံထွက်၍ ရသော အက္ခရာဝဏ္ဏတို့ကိုခေါ်သည်။

ဗျည်းဟူသည် သူ့ချည်းသက်သက် အသံထွက်၍ မရ၊ သရနှင့်တွဲမှသာ အသံပီပီသသ ထွက်နိုင်သောအက္ခရာမျိုးဖြစ်သည်။